

Antoni Tàpies: una admiració, un homenatge

Jordi Carrió i Marc Cuixart.

L'admiració del poeta Jordi Carrió per l'obra i la figura d'Antoni Tàpies ja fa molt temps que dura. Quan el pintor va fer vuitanta anys, Carrió va voler retre-li un tribut: set poemes escrits a partir d'algunes de les obres més emblemàtiques de l'artista. Ara aquells poemes d'homenatge han aparegut en forma de llibre, cosa que ha estat possible gràcies, en bona mesura, a l'empenta editorial de Marc Cuixart. El títol del llibre és '7 poemes a Tàpies'.

Una admiració fecunda. Fa cosa d'uns quatre anys, quan Antoni Tàpies en va fer exactament vuitanta, el poeta Jordi Carrió va decidir de fer-li un homenatge particular, amb correspondència a la profunda admiració que sempre ha sentit per l'home i la seva obra. Aquell homenatge d'aniversari consistia en set poemes que Carrió va escriure

a partir de l'obra de Tàpies. Al cap de quatre anys, i després d'haver-los continuat treballant de forma intensa durant tot aquest temps, els set poemes de Carrió han acabat prenent forma de llibre, cosa que és d'alguna manera perfectament natural i lògica si tenim en compte la indeslligible relació que Antoni Tàpies i tota la seva obra han tingut sempre amb la literatura, una

relació que va des de la petjada que la lectura ha deixat en Tàpies (la influència de la filosofia oriental, l'influx de la poesia) fins a les diverses incursions que ha fet dins el món del llibre (les col·laboracions amb Joan Brossa), passant evidentment per la fascinació que el pintor ha demostrat sempre pels llibres com a objecte, que apareixen o que han estat referits en tants dels seus quadres.

Però, per tal d'acabar convertint-se finalment en un llibre, els poemes i l'admiració que sent Jordi Carrió per Tàpies abans hagueren de confluir amb la mateixa admiració per part d'algunes altres persones: la de Marc Cuixart, que ha estat qui ha promogut i editat el llibre; la d'Enric Satué, que s'ha encarregat del disseny; i la d'un altre poeta, Feliu Formosa, que n'ha escrit el pròleg. El resultat ha estat, doncs, el llibre –de luxe– *7 poemes a Tàpies*, en el qual ha volgut col·laborar l'artista i tot, que hi ha afegit un gravat creat expressament per a l'edició. A més a més, tal com ens expliquen els responsables, perquè el llibre acabés de tenir el caràcter universal que sempre i constitutivament ha format part de l'obra de Tàpies, acompanyant la versió original catalana de tots els poemes, hi ha també les traduccions a set idiomes estrangers: l'alemany, l'anglès, l'àrab, el castellà, el francès, l'italià i el japonès.

Els orígens i la intenció de l'obra.

La idea embrionària del llibre va sorgir de Marc Cuixart, que, segons que explica, va quedar entusiasmat amb els versos de Carrió quan aquest li'n va mostrar les primeres versions. Des d'aquell moment, Cuixart "va veure clar que calia fer-ne alguna cosa". Primer de tot, varen mostrar un esbós del projecte al pintor, que es va anar engrescant fins al punt de decidir de col·laborar-hi directament. I així fou, diu Cuixart, com allò que havia de ser una obra senzilla, un homenatge discret a Tàpies, es va acabar convertint

en el llibre que és actualment, una joia bibliogràfica de la qual només s'han imprès 35 exemplars numerats amb el gravat original signat a mà per l'artista, i 84 exemplars numerats amb el gravat original signat en planxa.

Com va explicar l'escriptor Jordi Coca el dia de la presentació oficial de l'obra, aquest obra té la particularitat que, a diferència de la immensa majoria de publicacions que veuen la llum avui dia, les quals tenen una motivació i un propòsit fonamentalment pecuniaris, és una obra que s'ha bastit a base d'agregacions de "regals desinteressats", fets per una sèrie de persones que no tenen cap més interès sinó fer pública la seva gratitud admirativa envers Antoni Tàpies.

En aquest ambient literari de generositat mútua i celebració compartida, també mereix un esment el fet que la col·laboració entre Marc Cuixart, fill del pintor Modest Cuixart, i Antoni Tàpies ha fet possible que en bona mesura es llimessin unes asprors i s'alleugerissin unes diferències que, per raons diverses, havien entrebancat i minat la relació entre ambdues famílies. Per

dir-ho amb les paraules discretes però sentides de Cuixart: "aquest llibre, per a mi, també és molt important perquè ha fet possible que, de nou i al cap de molts anys, un Tàpies i un Cuixart s'abracessin".

Els poemes de Carrió. Els set poemes de Jordi Carrió són un homenatge i alhora una interpretació de l'obra de Tàpies, perquè, si bé són basats directament en diverses obres del pintor, tots parlen del món. És el repte creatiu més important que ha hagut de superar Carrió: fer que tots i cada un dels poemes fossin construïts a partir d'un quadre en concret i alhora fer que tots fossin autònoms. Que expliquessin el món de Tàpies i alhora que expliquessin el món.

És a causa d'aquesta simbiosi entre l'obra de Tàpies i l'obra de Carrió que, a primer cop d'ull, molts versos que componen els poemes semblen transcripcions literals, transvasades de la pintura a l'escriptura, del més pur estil Antoni Tàpies. Això queda perfectament clar en uns versos com ara "L'u./El peu. L'ull. La creu.// La a./El

cor. La t. La mà." Segons Jordi Carrió, a més, és inevitable que, en escriure a partir de Tàpies o sobre l'obra de Tàpies, se'n noti una influència directa, "perquè Tàpies escriu molt damunt dels seus quadres, no només lletres i signes, sinó també paraules i frases, la qual cosa demostra la seva familiaritat natural amb la literatura".

Els títols dels poemes de Carrió ja són molt reveladors: "Tots els afanys del món", "Terra", "Amor, a mort", "Gran porta", "La matèria dels ulls", "La ferida del temps", "La contemplació del mur". Alguns són títols prestats de quadres, alguns altres remetent directament a elements habituals de la pintura de Tàpies: sigui com sigui, el lector que no coneixi els referents pictòrics en els quals es basen, podrà gaudir igualment d'aquesta poesia, que s'aguanta per ella mateixa. Perquè, com diu el començament de "La contemplació del mur", "Crec en l'home, en l'obra / de l'home innocent, en el rastre humà / i el cant humil de la matèria. // [...] La vida són uns quants senyals."

Pere Antoni Pons

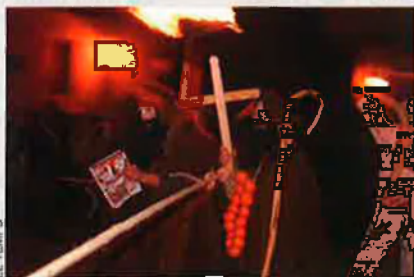
Alfons Llorenç

Trossos i mossos

Barbuts

El nostre poble denomina els dies centrals de gener, considerats els més freds, la *setmana dels barbuts*. Del 15 al 17 són les festes encadenades de sant Pau, sant Maur i sant Antoni, llegendaris anacoretas primerencs. Tots tres representats molt vells i ben abrigats, amb caputxa d'eremita calada fins a les celles, sota la qual floreix una barba abundant i canosa, blanca com la neu. Barbuts i enrobats. No obstant això, cap dels solitaris no calia que s'emboicallara amb unes vestimentes tan espesses i hiemals.. Potser podrien portar unes robes més d'acord amb les temperatures més benignes de llurs llocs de penitència i mortificació.

Aquests tres sants barbuts pel seu hàbit són continuadors d'una tradició ben allunyada de la pròpia història i trajectòria cristiana. Han heretat la iconografia de mites més antics, posseïdors emblemàtics d'una bella imatge de l'hivern i del

Les Santantonades són una tradició força arrelada a moltes comarques.

fred. Pau, Maur i Antoni —encalçats i maltractats pels dimonis de les nostres Santantonades— exhibeixen uns atributs fonamentals: venerable ancianitat, nivis cabells i grossos vestits. Tots i cadascun ens retornen la imatge antropomorfa de l'any vell, representat per un vell, enfront a l'any novell, el símbol del qual fou un infant nuet i sense borriçol.

Uns vells barbuts festejats precisament el mes dedicat a Janus, un altre vell barbut, déu d'entrades i eixides,

de principis i finals, que dona nom a Gener. I en el temps presidit per Saturn, el Cronos grec, sempre encarnat per un proveccte patriarca encorbat amb lletoses barbes llargues i rellotge de sorra i empunyant una dalla, una balança i un rem. En honor seu els romans celebraven les Saturnals, ben semblants a les actuals Santantonades, que, encara, en marcar el canvi d'any, invoquen la fi de l'hivern i el retorn de la primavera, de la vida: "Per sant Antoni, Carnestoltes són".